

V I Lenin

Om liberal och marxistisk uppfattning av klasskampen

En anmärkning

Likvidatorn A Jermanskij har i Nasja Zarja vräkt ur sig en sällsynt uppsjö av ilska ord mot min kritik av hans (och Gusjkas) syn på frågan om handels- och industristorbourgeoisins politiska roll (*Prosvesjtjenije* nr 5-710).

Med grälsjuka utfall och erinringar om tidigare lidna ”oför-rätter” (bl a ”oförrätten” mot hr Dan & Co, som förgäves sökte splittra den socialdemokratiska organisationen i S:t Petersburg 1907) försöker hr Jermanskij *dölja* frågans verkliga kärna.

Men vi skall likväl inte låta hr Jermanskij dölja den aktuella tvistens kärna genom erinringar om oförtjänta oförrätter och nederlag för likvidatorerna. Ty den aktuella tvisten gäller en mycket viktig principfråga, som av tusen och en olika anledningar dyker upp om och om igen.

Det är nämligen frågan om den liberala förfalskningen av marxismen, om att den marxistiska, revolutionära synen på klasskampen byts ut mot en liberal syn. Vi kommer aldrig att förtrötta i att klargöra denna ideologiska grundval för marxisternas alla tvister med likvidatorerna.

Hr A Jermanskij skriver:

” ‘Marxisten’ Iljin är absolut ovillig att i de industriella organisationernas verksamhet se en klasskamp ‘i allnationell (delvis rentav internationell) måttstock’, såsom jag [Jermanskij] beskrev den i min artikel. Varför? Jo, därför att här ‘saknas det viktigaste kännetecknet på det *allnationella* och det *allstatliga*: statsmaktens organisation’ ...” (Nasja Zarja, s 55)

Här har vi den redogörelse för frågans *kärna* som ges av A Jermanskij själv, vilken gör allt möjligt och omöjligt för att kringgå denna kärna! Hur han än beskyller mig för att förvränga hans åsikter och begå alla dödssynder, hur han än slingrar sig och rentav försöker rädda sig in i ”hägnet” av erinringar om splittringen 1907, kommer ändå sanningen fram.

Min tes är sålunda klar: det *allnationellas* viktigaste kännetecken är statsmaktens organisation.

Delar ni inte denna syn, min ilskne opponent? Finner ni inte att detta är den enda marxistiska synen?

Hur kommer det sig då att ni inte säger detta rent ut? Varför ställer ni inte den rätta synen mot en felaktig syn? Om det enligt er mening endast är marxism inom citationstecken att hävda att statsmaktens organisation är det *allnationellas* viktigaste kännetecken, varför försöker ni då inte vederlägga mitt misstag och varför redovisar ni inte klart, tydligt, utan krumbukter er uppfattning om marxismen?

Svaret på dessa frågor kommer att stå klart för läsaren, om vi citerar de resonemang av hr A Jermanskij som följer *omedelbart* efter de ovan anförda:

”Iljin vill att den ryska storbourgeoisin skall föra sin klasskamp annorlunda, att den obetingat skall verka för att ändra hela statskicket. Iljin vill, men bourgeoisin vill inte – och skyldig till detta är naturligtvis ‘likvidatorn’ Jermanskij, som ‘ersätter uppfattningen om klasskampen i Marx’ mening med den *liberala* uppfattningen om klasskampen’.”

Där har ni hr Jermanskij's hela tirad, som gör det möjligt att ta den krumbuktande likvidatorn *på bar gärning*.

Krumbukten är uppenbar.

Har jag korrekt angett det *allnationellas* ”viktigaste kännetecken” eller inte?

Hr A Jermanskij har själv nödgats erkänna att jag har angett just sakens kärna.

Och hr Jermanskij försöker undvika att svara, eftersom han känner på sig att han blivit ertappad!

Den "ertappade" hr Jermanskij kringgår frågan, huruvida det av mig angivna kännetecknet är riktigt eller oriktigt och hoppar i stället över till frågan om vad Iljin och bourgeoisin "vill". Men hur djärva, hur desperata hr Jermanskijs språng än må vara, kan han med dem inte dölja att han blivit ertappad.

Vad har "viljandet" med detta att göra, min älskvärde opponent, om dispyten gäller *uppfattningen* om klasskampen?! Ni har själv nödgats erkänna, att jag anklagar er för att ersätta den marxistiska *uppfattningen* med en liberal och att jag angett "det viktigaste kännetecknet" i den *marxistiska* uppfattningen, som i den allnationella klasskampen inkluderar statsmaktens organisation.

Hr Jermanskij är en så klumpig, om än ilsken, polemiker att han *genom sitt eget exempel* åskådligt har klargjort sambandet mellan likvidatorriktningen i allmänhet och hans, Jermanskijs, misstag i synnerhet och den liberala uppfattningen om klasskampen!

Frågan om klasskampen hör till de grundläggande frågorna i marxismen. Därför förtjänar just *uppfattningen* om klasskampen att behandlas utförligare.

Varje klasskamp är en politisk kamp. Detta djuplodande yttrande av Marx har som bekant uppfattats felaktigt av opportunisterna, slavar som de är under liberalismens idéer, och de har försökt vantolka det. Till opportunisterna hörde exempelvis ekonomisterna, likvidatorernas äldre bröder. Ekonomisterna trodde att varje sammanstötning mellan klasserna redan var en politisk kamp. Ekonomisterna erkände därför kampen för en lönehöjning på fem kopek per rubel som "klasskamp" men ville inte se den högre, utvecklade, allnationella *klasskampen* om *politiken*. Ekonomisterna erkände sålunda den embryonala klasskampen men erkände inte klasskampen i dess utvecklade form. Med andra ord erkände ekonomisterna i klasskampen endast det, som ur den liberala bourgeoisins synvinkel var mest uthärdligt, och vägrade att gå längre än liberalerna, vägrade att erkänna den högre, för liberalerna oacceptabla, klasskampen. Därmed förvandlades ekonomisterna till liberala arbetarpolitiker. Därmed avvisade ekonomisterna den marxistiska, revolutionära uppfattningen om klasskampen.

Vidare. Inte nog med att klasskampen blir verklig, konsekvent, utvecklad först när den omspannar politikens område. Även inom politiken går det att inskränka sig till små detaljer, men det är också möjligt att gå djupare, ända till grunden. Marxismen erkänner klasskampen som helt utvecklad, "allnationell" *först* när den inte bara omspannar politiken, utan också i politiken tar fram det viktigaste: statsmaktens organisation.

Liberalismen däremot vågar, när arbetarrörelsen har stärkts något, inte längre förneka klasskampen men försöker inskränka, rumphugga, kastrera begreppet klasskamp. Liberalismen är beredd att erkänna klasskampen även på politikens område, men på ett villkor: att statsmaktens organisation *inte* skall ingå i detta område. Det är inte svårt att förstå vilka klassintressen hos bourgeoisin som framkallar denna liberala förvrängning av begreppet klasskamp.

Och när nu hr Jermanskij återberättade den moderate och ackurate ämbetsmannen Gusjkas arbete och solidariserade sig med honom, *utan att märka* (eller utan att vilja se?) den liberala kastreringen av begreppet klasskamp, så påpekade jag för hr Jermanskij denna hans försynelse mot fundamental teori och allmänna principer. Hr A Jermanskij ilsknade till och började skälla, krumbukta och slingra sig, eftersom han var oförmögen att vederlägga mitt påstående.

Hr Jermanskij visade sig därvid vara en så klumpig polemiker att han avslöjade sig själv särskilt åskådligt! ”Iljin vill, men bourgeoisin vill inte”, skriver han. Nu vet vi vilka särdrag i den proletära (marxismens) och den borgerliga (liberalismens) synen som framkallar dessa skillnader i ”viljandet”.

Bourgeoisin ”vill” rumphugga klasskampen, förvränga och inskränka begreppet klasskamp, *avtrubba* dess skärpa. Proletariatet ”vill” att detta bedrägeri skall avslöjas. Marxisten vill att den, som tar sig före att tala på marxismens vägnar om bourgeoisins klasskamp, skall *avslöja* inskränktheten, och då den *egennyttiga* inskränktheten, i den borgerliga *uppfattningen* om klasskampen och inte bara anföra siffror, inte bara låta sig hänföras av ”stora” siffror. Liberalen ”vill” bedöma bourgeoisin och dess klasskamp på så sätt att dess inskränkthet *förtigs*, att det *förtigs* att det ”viktigaste” och väsentligaste inte inkluderas i denna kamp.

Hr A Jermanskij har ertappats med att resonera *liberalt* om siffror som är intressanta men som hr Gusjka fört samman på ett idélöst och slaviskt sätt. När detta avslöjades återstod det för hr Jermanskij begripligt nog inget annat än att skälla och slingra sig.

Låt oss citera vidare ur hr A Jermanskijs artikel där vi avbröt oss:

”Det står klart att det i själva verket bara är Iljin som här ersätter en undersökning av det verkliga sakförhållandet med egna karakteriseringar och dessutom [!!] med ett schablonmått enligt skolpojks exempel ur den stora franska revolutionens historia.”

Hr A Jermanskij har trasslat in sig så, att han allt skoningslösare bringar sig själv ”på fall”! Han märker inte hur hans liberalism avslöjas och blottas genom detta ilska utfall mot den stora franska revolutionens ”schabloner”!

Käre hr Jermanskij, försök då begripa (hur svårt det än är för en likvidator att begripa detta) att det inte går att ”undersöka det verkliga sakförhållandet” *utan att karakterisera*, utan att bedöma det på ett marxistiskt, eller liberalt, eller reaktionärt o d sätt!

Den gode ämbetsmannen Gusjkas ”undersökning” har ni, hr Jermanskij, karakteriserat och fortsätter att karakterisera på liberalt vis och jag på marxistiskt. Detta är hela kärnan. Genom att låta er kritiska analys göra halt *på tröskeln* till frågan om statsmaktens *organisation* har ni *bevisat* den liberala begränsningen i er uppfattning om klasskampen.

Vilket just skulle bevisas.

Ert utfall mot den stora franska revolutionens ”schabloner” demaskerar er helt. Ty envar kommer att förstå att saken här inte gäller schabloner och inte heller det franska exemplet – strejker i stor skala t ex, särskilt politiska, förekom inte och kunde inte förekomma *vid den tiden*, under ”schablonernas och exemplens” förhållanden.

Vad saken gäller är att ni, sedan ni blivit likvidator, har glömt bort att tillämpa den *revolutionära* synen på bedömningen av händelserna i samhället. Där ligger hunden begravnen! Marx begränsade ingalunda sitt tänkande till ”schabloner och exempel” från 1700-talets slut, utan tillämpade alltid en revolutionär syn, *bedömde* (eller ”karakteriserade”, om ni, min gode hr Jermanskij, gillar det ”lärdä” ordet bättre) alltid klasskampen på det mest *djupgående* sätt, försökte alltid avslöja huruvida den gällde ”det viktigaste”, gisslade alltid obarmhärtigt all försagdhet i tänkandet, alla försök att skyla över klasskamp som var outvecklad, kastrerad och i egennyttiga syften förvrängd.

Klasskampen i slutet av 1700-talet visade oss hur den blir politisk, hur den når fram till verkligt ”allnationella” former. Sedan dess har kapitalismens och proletariatets utvecklingsnivå höjts i väldig grad. Den gamla tidens ”schabloner” kommer inte att hindra någon att studera exempelvis de nya *former* för kampen, som jag här ovan redan delvis har nämnt.

Men marxistens synsätt kommer *alltid* att kräva en djupgående och inte en ytlig ”bedömning”, kommer alltid att avslöja ömkligheten i de *liberala* förvanskningarna, förtigandena och fega fördöljandena.

Vi gratulerar hr A Jermanskij till att så självförglömmade och förträffligt ha klargjort hur likvidatorerna ersätter den marxistiska uppfattningen om klasskampen med en liberal sådan och glömmet bort att betrakta samhällsföreteelserna ur en revolutionär synvinkel.

Prosvestjenije nr 5, maj 1913

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 23, s 236-241